

Dosarul nr. 3r-370/20

Instanța de fond: Curtea de Apel Chișinău (jud: M.Guzun, A.Bostan, Gr.Dașchevici)

DECIZIE

3 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Gervas
Victor Burduh

examinând recursul depus de Maia Sandu, reprezentată de avocatul Natalia Moloșag,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Maia Sandu împotriva lui Igor Dodon cu privire la recunoașterea ca fiind false, defăimătoare, calomnioase și denigratoare informațiile înserate în pliantul pe suport de hârtie cu caracter electoral, care prejudiciază direct onoarea, demnitatea, reputația și drepturile personale nepatrimoniale ale Maiei Sandu; recunoașterea ca fiind false, defăimătoare și denigratoare informațiile din Spotul difuzat la datele de 05, 06, 07, 08, 09 și 10 noiembrie 2020, la mai multe posturi de radiodifuzori, care prejudiciază direct onoarea, demnitatea, reputația și drepturile personale nepatrimoniale ale Maiei Sandu și obligarea pârâtului Igor Dodon de a sista imediat răspândirea informațiilor denigratoare în adresa concurentului electoral Maia Sandu cu prezentarea scuzelor publice de rigoare în acest sens,

încheierii din 30 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care acțiunea înaintată de Maia Sandu a fost declarată inadmisibilă,

c o n s t a t ă:

La data 11 noiembrie 2020 avocatul Moloșag Natalia în interesele reclamantei Maia Sandu a depus în temeiul art. 71-73 Cod electoral în cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (instanța competentă în examinarea cauzelor de drept comun) cerere de chemare în judecată împotriva lui Igor Dodon, solicitând:

- recunoașterea ca fiind false, defăimătoare, calomnioase și denigratoare informațiile înserate în pliantul pe suport de hârtie cu caracter electoral cu titlul: "DACĂ MAIA SANDU DEVINE PREȘEDINTE, MOLDOVA ARE CE PIERDE! Ea se va conduce de o agenda străină. O agenda străină împotriva intereselor cetățenilor noștri și ai țării! 1.Închiderea altor școli din raioane și a spitalelor, așa cum a fost deja în guvernările Alianțelor pentru Integrare Europeană. 2.Lichidarea Raioanelor și unirea

satelor în județe, așa cum a fost deja în 1999, pe timpul lui Ion Sturza, care azi este mentorul politic al Maiei Sandu. 3. Vânzarea pământurilor la străini, ceea ce va transforma țaranii moldoveni în argați la bogătașii de peste hotare. Nu vom mai fi stăpâni asupra propriilor pământuri, asupra propriei țări. 4. Promovarea unei politici rusofobe, ostile relațiilor noastre strategice și de prietenie cu Rusia, așa cum a făcut și guvernarea lui Plahotniuc. Iar acest fapt va avea drept consecințe blocarea exporturilor de fructe, legume, vinuri, probleme de plecare la muncă pentru cetățeni, majorarea prețurilor la gaz ș.a. 5. Blocarea economiei și stoparea plăților pentru pensii și salarii. 6. Interzicerea sărbătoririi oficiale a Zilei Victoriei, de 9 mai, și înlocuirea ei cu Ziua Europei. 7. Legalizarea căsătoriilor dintre homosexuali și adopția copiilor de către aceste familii de gay și lesbiene. 8. Interdicții pentru business în aceste condiții de pandemie. 9. Deteriorarea relațiilor cu Tiraspolul. Or subalternul Maiei Sandu, Igor Grosu, i-a numit “separatiști ” pe cetățenii moldoveni de peste Nistru și i-a împiedicat să voteze. Gândiți-vă la ce poate duce o asemenea atitudine dușmănoasă a partidului PAS, dacă ne uităm ce se face în alte zone fierbinți din regiune. Nouă ne trebuie noi tensiuni și conflicte pe Nistru? Poate doar cei care o dirijează pe Maia Sandu de peste hotare doresc un nou conflict sau război, dar noi nu dorim. 10. Instaurarea haosului în Parlament și falimentul economic al țării, deoarece Maia Sandu nu are majoritate parlamantară care să o susțină, este incapabilă să negocieze cu alți lideri și e lipsită de competențele necesare pentru conducerea unui stat.”, care prejudiciază direct onoarea, demnitatea, reputația și drepturile personale nepatrimoniale ale Maiei Sandu

- recunoașterea ca fiind false, defăimătoare și denigratoare informațiile din Spotul difuzat la datele de 05, 06, 07, 08, 09 și 10 noiembrie 2020, la mai multe posturi de radiodifuzori care durează în timp 30 de secunde, și reprezintă un discurs pe fundal unui sunet muzical, cu imagini „iar o voce de bărbat, care declară și incită publicul, pe un ton ridicat indignare despre candidatul electoral din partea Partidului Acțiune și Solidaritate - Maia Sandu, de a nu o vota cu afirmații în adresa sa, eronate și calomnioase, (precum că: alegerea Maiei Sandu înseamnă majorarea tarifelor, blocare a programelor sociale, lichidarea raioanelor și a satelor prin proiectul de reformă administrativă, închiderea spitalelor, policlinicilor și a grădinițelor, ruperea relațiilor cu Rusia, pierderea pieții pentru producători, înseamnă tensiune la Nistru. Să nu-i permitem să facă acest lucru, pe 15 noiembrie votăm Igor Dodon...), informații care prejudiciază direct onoarea, demnitatea, reputația și drepturile personale nepatrimoniale ale Maiei Sandu;
- obligarea pârâtului Igor Dodon de a sista imediat răspândirea informațiilor denigratoare în adresa concurentului electoral Maia Sandu și prezentarea scuzelor publice de rigoare în acest sens (vol.I,f.d.4-14).

Prin încheierea din 12 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată înaintată de Maia Sandu a fost acceptată spre examinare, examinarea cauzei fiind stabilită pentru data de 13 noiembrie 2020, ora 09:00 (vol.I,f.d.17-18).

În cadrul ședinței de judecată din 13 noiembrie 2020, reprezentantul pârâtului Igor Dodon, avocatul Nicolae Fomov a înaintat un demers, prin care a solicitat strămutarea cauzei nominalizate la sediul Rîșcani al Judecătoriei Chișinău, întrucât este un litigiu administrativ și instanța de drept comun l-a reținut greșit spre examinare (vol.I,f.d.34-36).

Prin încheierea din 13 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost respins ca neîntemeiat demersul reprezentantului pârâtului Igor Dodon, avocatul Nicolae Fomov cu privire la strămutarea cauzei nominalizate la sediul Rîșcani al Judecătoriei Chișinău (vol.I,f.d.39-43).

Prin încheierea din 13 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost admisă parțial cererea depusă de Nicolae Fomov, în interesele lui Igor Dodon cu privire la scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată depusă de Maia Sandu către Igor Dodon cu privire la apărarea demnității și onoarei, fiind dispusă scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată depusă de Maia Sandu către Igor Dodon cu privire la apărarea demnității și onoarei, în partea pretenției înaintate cu privire la pretențiile de a recunoaște ca false, defăimătoare și denigratoare informațiile din Spotul difuzat la datele de 05, 06, 07, 08, 09 și 10 noiembrie 2020, la mai multe posturi de radiodifuzori care derulează în timp de 30 secunde, și reprezintă un discurs pe fundal unui sunet muzical, cu imagini „iar o voce de bărbat, care declară și incită publicul, pe un ton ridicat indignare despre candidatul electoral din partea Partidului Acțiune și Solidaritate – Maia Sandu, de a nu vota cu afirmații în adresa sa, eronate și calomnioase, (precum că, alegerea Maiei Sandu înseamnă majorarea tarifelor, blocare a programelor sociale, lichidarea raioanelor și a satelor prin proiectul de reformă administrativă, închiderea spitalelor, policlinicilor și a grădinițelor, ruperea relațiilor cu Rusia, pierderea pieții pentru producători, înseamnă tensiune la Nistru. Să nu-i permitem să facă acest lucru, pe 15 noiembrie votăm Igor Dodon ...) care prejudiciază direct onoarea, demnitatea, reputația și drepturile personale nepatrimoniale al Maiei Sandu. S-a explicat reclamantei că, scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant, cu aceeași acțiune, împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și aceleași temeuri, dacă reclamantul a lichidat încălcările constatate. În rest, cererea depusă de Nicolae Fomov în interesele lui Igor Dodon cu privire la scoaterea de pe rol a cererii de chemare de în judecată depusă de Maia Sandu către Igor Dodon cu privire la apărarea demnității și onoarei, a fost respinsă ca neîntemeiată (vol.I,f.d.46-50).

Prin încheierea din 13 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea depusă de Nicolae Fomov în interesele lui Igor Dodon cu privire la ridicarea excepției de tardivitate și încetarea cauzei nominalizate ca fiind depusă tardivă (vol.I,f.d.64-67).

Prin hotărârea din 14 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, cererea de chemare în judecată depusă de Maia Sandu a fost admisă parțial, fiind constatat că informațiile expuse în pliantul candidatului la funcția de Președinte al RM, Igor Dodon ”alegeri prezidențiale din 15.11.2020, turul 2”, achitate din fondul electoral, conform facturii nr. 1085 din 06.11.2020 și anume sintagmele: ”4. Promovarea unei politici rusofobe, ostile relațiilor noastre strategice și de prietenie cu Rusia...;7. Legalizarea căsătoriei dintre homosexuali și adopția copiilor de către aceste familii de gay și lesbiene: 9. Deteriorarea relațiilor cu Tiraspolul.....Poate doar cei care o dirijează pe Maia Sandu de peste hotare doresc un nou conflict sau război...;10...falimentul economic al țării..”, ca defăimătoare ce lezează reputația Maiei Sandu. S-a obligat Igor Dodon să sisteze imediat răspândirea informațiilor defăimătoare în adresa concurentului electoral Maia Sandu expusă în pliantul candidatului la funcția de Președinte al RM, Igor Dodon ”alegeri prezidențiale din 15.11.2020, turul 2”, achitate din fondul electoral, conform facturii nr. 1085 din 06.11.2020 în forma existentă, pînă la adoptarea prezentei hotărâri. În rest cererea de chemare în judecată a fost respinsă, ca neîntemeiată (vol.I,f.d.143,156-173).

La data de 14 noiembrie 2020 avocatul Fomov Nicolae, în interesele lui Igor Dodon a depus apel împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, solicitând casarea acesteia și trimiterea cauzei la rejudecare, conform competenței jurisdicționale (art. 385 lit. d) coroborat cu art. 388 alin. (1) lit. i) CPC) sau încetarea procedurii, pe motiv că nu a fost respectată calea prealabilă (art. 393 CPC); declararea acțiunii ca fiind tardivă (art. 186/1 CPC); respingerea cererii de chemare în judecată ca neîntemeiată (vol.I,f.d.147-154).

La data de 15 noiembrie 2020, prin intermediul PIGD cauza nominalizată a fost repartizată în mod aleatoriu spre examinare în ordine de apel judecătorului-raportor Liuba Pruteanu, judecător din cadrul Curții de Apel Chișinău specializat în examinarea cauzelor de drept comun (vol.I,f.d.202).

Prin încheierea din 15 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a dispus primirea spre examinare a cererii de apel declarate de avocatul Fomov Nicolae, în interesele apelantului Igor Dodon împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, s-a intentat procedura de apel, examinarea cauzei fiind stabilită pentru data de 15 noiembrie 2020, ora 16:00 (vol.I,f.d.204).

La data de 15 noiembrie 2020 avocatul Natalia Moloșag, în interesele Maiei Sandu a depus apel împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, în partea respingerii cerințelor din acțiune cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri prin care să se dispună admiterea integrală a pretențiilor din acțiunea inițială (vol.I,f.d.211-212).

Tot, la data de 15 noiembrie 2020, avocatul Natalia Moloșag a prezentat apelul motivat împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, solicitând casarea încheierii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 13 noiembrie 2020, prin care s-a dispus scoaterea de pe rol a pretențiilor formulate de Maia Sandu către Igor Dodon privind apărarea onoarei, demnității și reputației în partea ce ține de recunoașterea ca false și denigratoare informațiile din Spotul

difuzat la datele de 05, 06, 07, 08, 09 și 10 noiembrie 2020; casarea hotărârii din 14 noiembrie 2020 a Judecătorei Chișinău sediul Centru în partea respingerii cerințelor din acțiune, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri prin care să se dispună admiterea integrală a pretențiilor din acțiunea inițială (vol.I,f.d.225-237).

Prin încheierea protocolară din 15 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a dispus primirea spre examinare a cererii de apel depuse de avocatul Natalia Moloșag, în interesele Maiei Sandu, fiind dispusă amânarea examinării cauzei pentru data de 17 noiembrie 2020, ora 10:00 (vol.I,f.d.242).

Prin decizia din 17 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău au fost admise apelurile depuse de avocatul Natalia Moloșag, în interesele Maiei Sandu și de către Igor Dodon prin intermediul lui Nicolae Fomov, reprezentant cu drept de vot consultativ, fiind casată hotărârea din 14 noiembrie 2020 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, cauza enunțată fiind reținută pentru examinare în Curtea de Apel Chișinău în completul specializat în materie de contencios administrativ (vol.II,f.d.30-41).

La data de 19 noiembrie 2020 Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău a expediat în adresa reclamantei o comunicare, prin care în conformitate cu prevederile art. 219 Cod administrativ, în coroborare cu prevederile art. 216 Cod administrativ, i-a acordat un termen până la data de 20 noiembrie 2020, ora 11:00, pentru înlăturarea neajunsurilor admise la depunerea acțiunii sus enunțate și anume, „ajustarea pretențiilor formulate în cererea de chemare în judecată prin concretizarea acestora, ținând cont de prevederile Codului electoral în coroborare cu prevederile Codului administrativ, și anume depunerea unei acțiuni în obligare inclusiv și față de Comisia Electorală Centrală. În același timp, reclamantul urmează să prezinte instanței contestația (cererea) adresată Comisiei Electorale Centrale, despre încălcarea prevederilor art. 52 Cod electoral” (vol.II,f.d.56).

La data de 20 noiembrie 2020, ora 10:53, avocatul Natalia Moloșag a formulat o cerere prin care a solicitat ridicarea conflictului negativ de competență, întrucât în opinia acesteia prezenta acțiunea urmează a fi examinată de instanța competentă în examinarea acțiunilor de drept comun (vol.II,f.d.65-71).

Tot, la data de 20 noiembrie 2020 Comisia Electorală Centrală a prezentat instanței de judecată răspuns la comunicarea Curții de Apel Chișinău din 19 noiembrie 2020, invocând că Maia Sandu nu a sesizat Comisia Electorală Centrală în legătură cu subiectul din prezenta speță, și anume pretențiile față de concurentul electoral Dodon Igor privind interzicerea distribuirii materialelor electorale și recunoașterea acestora ca false, calomnioase și denigratoare.

În același timp, Comisia Electorală Centrală a indicat că se abține de la aprecierea acțiunii înaintate, întrucât în notificare nu se indică statutul procesual al Comisiei Electorale Centrale (vol.II,f.d.73-75).

Prin încheierea din 20 noiembrie 2020, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău s-a declarat necompetent să judece cauza vizată și a dispus expedierea acesteia la Curtea Supremă de Justiție

pentru soluționarea conflictului negativ de competență, suspendând procesul (vol.II,f.d.73-75).

Prin încheierea din 26 noiembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, a fost constatată competența completului specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău la judecarea cauzei de contencios administrativ nominalizate, cauza respectivă fiind remisă spre examinare completului specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău (vol.II,f.d.93-102).

Prin încheierea din 30 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, acțiunea înaintată de Maia Sandu a fost declarată inadmisibilă în temeiul prevederilor art. 207 alin. (2) lit. h) Cod administrativ.

Invocând ilegalitatea acestei încheieri, la data de 1 decembrie 2020, Maia Sandu, reprezentată de avocatul Natalia Moloșag a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea recursului, anularea integrală a încheierii recurate ce constituie obiectul prezentului recurs cu restituirea cauzei Curții de Apel Chișinău pentru examinarea acțiunii în fond.

În susținerea recursului s-a invocat dezacordul cu încheierea contestată, considerând-o ilegală și neîntemeiată pe motiv că a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, or, prima instanță urma să țină cont de normele de drept naționale, cât și de practica CEDO în vederea neîngrădirii dreptului privind accesul liber la justiție.

În acest context a menționat că prin încheierea din 20 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a dispus suspendarea procesului intentat la cererea de chemare în judecată înaintată de reclamanta Sandu Maia până la soluționarea conflictului negativ de competență de către Curtea Supremă de Justiție, însă după examinarea de către instanța supremă la 26 noiembrie 2020 a conflictului negativ de competență ivit, prima instanță cu încălcarea exigențelor ce țin de asigurarea dreptului la un proces echitabil, a principiului transparenței și asigurării accesului efectiv la justiție, a art. 6 CEDO, a declarat acțiunea inadmisibilă, fără însă a informa părțile despre reluarea examinării cauzei, fără a oferi dreptul de a completa acțiunea eventuală și de a aduce noi cereri de informare și fără a oferi posibilitatea efectivă de valorificare a înlăturării neajunsurilor urmare a concluziei Curții Supreme de Justiție.

Or, dacă recurenta ar fi fost informată, aceasta ar fi prezentat instanței de judecată informații pertinente soluționării cazului, și anume:

- la data de 10 noiembrie 2020, referitor la acțiunile de calomnie a lui Igor Dodon prin intermediul pliantelor și spotului electoral a fost depusă sesizare către MAI /IGP, conform art. 70, 374/1 Codul Contravențional, fără însă vre-un răspuns;
- la data de 10 noiembrie 2020, și ulterior la data de 13 noiembrie 2020, referitor la pliante electorale, au fost depuse cereri și sesizare către Comisia Electorală Centrală de a lua act și de a întreprinde măsurile prin lege, privind pliantele electorale răspândite în mun. Bălți, Cahul și Cimișlia, însă fără careva rezultat;

- la data de 9 noiembrie 2020, și ulterior la data de 12 noiembrie 2020 au fost adresate contestații către Consiliul Audiovizualului privind acțiunile radiodifuzorilor privind difuzarea și răspândirea prin mijloacele radio a spotului publicitar electoral achitat din fondul electoral de Igor Dodon.

Respectiv, ținând cont de cele invocate și având în vedere că recurenta nu a fost informată nici despre referința depusă de către Comisia Electorală Centrală al cărui conținut a devenit cunoscut prin încheierea contestată, prima instanță în mod pripit a declarat ca fiind inadmisibilă acțiunea, aducându-i-se atingere direct dreptului său de acces la justiție.

În continuare, recurenta a subliniat că instanța de fond a interpretat în detrimentul său, eronat și extensiv negativ normele de drept procedural pertinente speței, deoarece în condițiile în care, prima instanță a reținut că acțiunea urma a fi ajustată cu pretenții inclusiv față de Comisia Electorală Centrală, ca autoritatea publică pentru realizarea politicii electorale, în scopul unei bune desfășurări a alegerilor, aceste circumstanțe nu pot constitui drept motiv pentru a declara acțiunea ca inadmisibilă. Or, atragerea Comisiei Electorale Centrale ca persoană terță în proces a fost indicată ca fiind cumulativ și nu excluzând total acțiunea de examinare în partea pretențiilor ce țin de acțiunile concurentului electoral Igor Dodon, contestate de Maia Sandu.

Prin urmare, cauza urma de a fi examinată în fond, eventual cu atragerea Comisiei Electorale Centrale ca persoană terță în proces.

În acest context, s-a menționat că, recurenta nu putea efectiv să-si ajusteze acțiunea de chemare în judecată în una de contencios administrativ, nefiind informată despre reluarea examinării judiciare după încheierea din 26 noiembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, mai mult, la caz nu a fost contestată o anumită procedură administrativă - nefiind contestat în acțiune un anumit act administrativ adoptat de către o anumită autoritate administrativă, nu a fost contestat un dezacord cu o decizie a unui subiect de autoritate administrativă, ci au fost contestate anume acțiunile concurentului electoral prin prisma art. 52 și 71 alin (1) Cod electoral.

Or, potrivit cererii de chemare în judecată din 20 noiembrie 2020, avocata Natalia Moloșag a indicat în litigiul de drept comun care a fost examinat de prima instanță că nu s-au înaintat pretenții față de Comisia Electorală Centrală, ci s-au contestat acțiunile concurentului electoral.

Aceste circumstanțe denotă că prima instanță urma să examineze în fond litigiul enunțat cu atragerea Comisiei Electorale Centrale eventual ca persoană terță, deoarece în condițiile enunțate, rămân fără soluționare efectivă judiciară contestarea acțiunilor concurentului electoral în instanța de judecată.

În concluzie, recurenta a specificat că declararea acțiunii ca inadmisibilă constituie în esență un refuz din partea Curții de Apel Chișinău de a examina în fond cauza, fapt ce constituie o violare a articolului 6 §1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Or, restricția impusă accesului la o instanță de judecată nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul urmărit, cu atât mai mult că motivarea Curții de Apel

Chișinău nu reprezintă altceva decât invocarea formală a unor temeuri de inadmisibilitate a acțiunii, care nu sunt urmate de o motivare corespunzătoare.

În lumina celor relatate supra pentru a nu îngrădi accesul liber la justiție al recurente și dreptul la un proces echitabil, a fost depusă prezenta cerere de recurs, solicitându-se admiterea recursului în sensul declarat.

În conformitate cu art. 74 alin. (6) Cod electoral, împotriva hotărârii instanței de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunțare, iar împotriva deciziei instanței de apel - un recurs în termen de o zi de la pronunțare.

Colegiul reține că, ținând cont de domeniul specific de activitate a legislației electorale, actul judecătoresc împotriva căruia poate fi depus apel sau recurs în temeiul art. 74 alin. (6) Cod electoral, urmează a fi privit *lato sensu*. Aceasta deoarece legislația electorală stabilește termene restrânse de examinare și soluționare a litigiilor electorale, de aceea atât recursul împotriva încheierii judecătorești, cât și cel depus împotriva hotărârii instanței de fond sau a deciziei instanței de apel se vor depune în termen de o zi de la pronunțare.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată în data de 30 noiembrie 2020 (vol.II,f.d.111). Astfel, recursul depus la data de 1 decembrie 2020 (vol.II,f.d.124) de către Maia Sandu, reprezentată de avocatul Natalia Moloșag, este în termen.

În conformitate cu art. 243 alin. (2) Cod administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

În speță, Colegiul nu consideră oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la argumentele invocate în recurs, deoarece criticele recurente Maia Sandu au fost expuse cu suficientă claritate.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii din 30 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Din conținutul recursului depus de Maia Sandu, reprezentată de avocatul Natalia Moloșag, rezultă că recurenta nu este de acord cu încheierea din 30 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care acțiunea înaintată de ultima a fost declarată inadmisibilă, în temeiul art. 207 alin. (2) lit. h) Cod administrativ (vol.II,f.d.124-141).

Totodată, din motivarea actului judecătoresc ce constituie obiectul prezentului recurs, se desprinde că acțiunea înaintată nu corespunde exigențelor legale, iar reclamanta nu a înlăturat neajunsurile invocate de către instanță în notificarea din 19 noiembrie 2020, deși la data de 20 noiembrie 2020, a expediat în adresa Curții de Apel Chișinău răspuns la notificare, exprimându-și dezacordul cu conținutul acesteia, care în opinia reclamantei a depășit cadrul legal și

împuternicirile primei instanțe prevăzute în art. 219 Cod administrativ coroborat cu art. 14, 46, 183-185 Cod procedură civilă (vol.II,f.d.111-121)

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că încheierea recurată este adoptată în conformitate cu normele de drept procedural care reglementează acțiunile instanței de judecată la acea fază a procesului, pornind de la următoarele.

În conformitate cu art. 191 alin. (3) Cod administrativ, Curtea de Apel Chișinău soluționează în primă instanță acțiunile în contencios administrativ împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii, ale Consiliului Superior al Procurorilor, precum și acțiunile în contencios administrativ atribuite în competența sa prin Codul electoral.

La rândul său, conform art. 207 alin. (1) Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. În corespundere cu alin. (2) lit. h) din același articol, acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 211 alin. (1) și (2) și art.212 alin.(1) și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.

Articolul 211 alin. (1) lit. d) și e) Cod administrativ, prevede că în cererea de chemare în judecată se indică denumirea pârâtului în calitate de autoritate publică și sediul acesteia, precum și pretențiile reclamantului.

Conform art. 213 Codul administrativ, dacă cererea de chemare în judecată nu corespunde prevederilor art. 211 alin. (1) și (2) și ale art. 212 alin. (1), judecătorul stabilește reclamantului un termen pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă reclamantul a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanță, cererea se consideră depusă la data inițială.

La acest capitol, Colegiul reține la caz și prevederile art. 216 alin. (1) lit. d) Cod administrativ, conform cărora pentru pregătirea dezbatărilor judiciare, judecătorul sau, în cazul instanței colegiale, judecătorul raportor efectuează următoarele acțiuni: efectuează orice alte acte de procedură necesare pentru examinarea cauzei de contencios administrativ, după posibilitate într-o singură ședință de judecată.

Iar potrivit art. 219 alin. (2) din Codul administrativ, instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Prin urmare, analizând pretențiile reclamantei, prima instanță a constatat că cerințele formulate nu se potrivesc art. 206 din Codul administrativ, care indică felurile acțiunilor în contencios administrativ, deoarece reclamanta nu a ajustat pretențiile formulate în cererea de chemare în judecată prin concretizarea acestora, ținând cont de prevederile Codului electoral în coroborare cu prevederile Codului administrativ și nu a depus o acțiune în obligare, cu formularea pretențiilor

inclusiv și față de Comisia Electorală Centrală, întrucât anume autoritatea publică respectivă este un organ de stat independent, înființat pentru realizarea politicii electorale, în scopul unei bune desfășurări a alegerilor.

Astfel, în temeiul dispozițiilor art. 219 alin. (1), art. 213, art. 211 alin. (1) lit. d) și e) și art. 206 din Codul administrativ, instanța a stabilit termen reclamantei, până la data de 20 noiembrie 2020 ora 11:00, pentru ajustarea pretențiilor formulate în cererea de chemare în judecată prin concretizarea acestora și formularea corectă a acțiunii în contencios administrativ. Totodată, reclamantei i-a fost explicat că în cazul în care nu va fi formulată corect acțiunea care se impune din punct de vedere procesual, acțiunea în contencios administrativ va fi declarată inadmisibilă, în temeiul art. 207 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ.

În această ordine, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ constată că în termenul stabilit de instanța de judecată, reclamanta Maia Sandu, reprezentată de avocatul Natalia Moloșag, nu a înlăturat neajunsurile, ceea ce în mod justificat a generat declararea inadmisibilității acțiunii. Or, așa cum în mod corect a reținut Curtea de Apel Chișinău, reclamanta nu a acționat cu diligență în vederea realizării eficiente a dreptului său de acces la justiție, acesteia revenindu-i obligația pozitivă de a înlătura neajunsurile acțiunii în termenul limită acordat de instanță, fapt ce în speță nu a fost realizat.

Cât privesc argumentele recursului precum că după examinarea de către Curtea Supremă de Justiție la data de 26 noiembrie 2020 a conflictului negativ de competență dintre completul specializat în materie de drept comun al Curții de Apel Chișinău și completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, prima instanță cu încălcarea exigențelor ce țin de asigurarea dreptului la un proces echitabil, a principiului transparenței și asigurării accesului efectiv la justiție, a art. 6 CEDO, a declarat acțiunea inadmisibilă, fără însă a informa părțile despre reluarea examinării cauzei și fără a oferi dreptul de a completa acțiunea și de a aduce noi cereri de informare, acestea nu constituie drept temei pentru casarea încheierii recurate și restituirea cauzei la rejudecare, în situația în care termenul pentru înlăturarea neajunsurilor acțiunii a expirat până la dispunerea suspendării cauzei de către completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău.

În această ordine de idei, instanța de recurs respinge și argumentele recursului precum că, instanța de judecată nu i-a acordat reclamantei posibilitatea efectivă de valorificare a înlăturării neajunsurilor, urmare a concluziei Curții Supreme de Justiție, or, Curtea Supremă de Justiție a soluționat doar problema cu privire la conflictul negativ de competență ivit dintre completul colegiilor aceleiași instanțe judecătorești și nu a avut ca obiect de examinare verificarea legalității notificării, prin care instanța de judecată i-a stabilit termen reclamantei pentru înlăturarea neajunsurilor.

Sub acest aspect, Colegiul subliniază necesitatea de a respinge și argumentele recursului precum că dacă recurenta ar fi fost informată despre reluarea examinării cauzei, aceasta ar fi prezentat instanței de judecată informații pertinente soluționării fondului, și anume:

- la data de 10 noiembrie 2020, referitor la acțiunile de calomniere a lui Igor Dodon prin intermediul pliantelor și spotului electoral a fost depusă sesizare către MAI /IGP, conform art. 70, 374/1 Codul Contravențional, fără însă vre-un răspuns;
- la data de 10 noiembrie 2020, și ulterior la data de 13 noiembrie 2020, referitor la pliantele electorale, au fost depuse cereri și sesizare către Comisia Electorală Centrală de a lua act și de a întreprinde măsurile prin lege, privind pliantele electorale răspândite în mun. Bălți, Cahul și Cimișlia, însă fără careva rezultat;
- la data de 9 noiembrie 2020, și ulterior la data de 12 noiembrie 2020 au fost adresate contestații către Consiliul Audiovizualului privind acțiunile radiodifuzorilor privind difuzarea și răspândirea prin mijloacele radio a spotului publicitar electoral achitat din fondul electoral de Igor Dodon.

Or, recurenta a avut un termen rezonabil și suficient pentru a lichida în termen neajunsurile stabilite de prima instanță prin notificarea din 19 noiembrie 2020, recepționată de altfel de reclamantă la aceeași dată – 19 noiembrie 2020 (vol.II,f.d.57).

Colegiul reține că reprezentantul reclamantei, Natalia Moloșag, în virtutea profesiei de avocat, cu certitudine urma să cunoască consecințele neînălăturării în termen a neajunsurilor constatate de instanță, însă nu a întreprins toate măsurile necesare de a proteja drepturile clientului său și nu a ajustat pretențiile formulate în cererea de chemare în judecată prin concretizarea acestora, ținând cont de prevederile Codului electoral în coroborare cu prevederile Codului administrativ și nu a depus o acțiune în obligare cu formularea pretențiilor inclusiv și față de Comisia Electorală Centrală.

Totodată, argumentele recursului precum că atât reclamanta Maia Sandu cât și reprezentantul acesteia, avocatul Natalia Moloșag, nu au fost informate nici despre referința depusă de către Comisia Electorală Centrală al cărui conținut a devenit cunoscut prin încheierea contestată, Colegiul reține că acestea nu pot fi reținute întru admiterea recursului, întrucât nu influențează în nici un fel soluția adoptată, cu atât mai mult că Curtea de Apel Chișinău nu și-a motivat încheierea care se solicită a fi anulată prin referința enunțată.

La fel, neîntemeiate sunt și argumentele recurentei Maia Sandu, reprezentată de avocatul Natalia Moloșag, precum că instanța de fond a interpretat în detrimentul său, eronat și extensiv negativ normele de drept procedural pertinente speței, deoarece atragerea Comisiei Electorale Centrale ca persoană terță în proces a fost indicată ca fiind cumulativ, circumstanțe care în opinia sa nu pot constitui drept motiv pentru a declara acțiunea ca inadmisibilă.

Or, având în vedere că litigiul în speță este reglementat de norme juridice electorale, reglementate de Codul electoral, la care face nemijlocit referire și reclamanta în acțiunea sa, precum și la acțiuni care s-au desfășurat în cadrul turului II al alegerilor prezidențiale, pentru ocrotirea drepturilor electorale pretins încălcate, acțiunea în cauză urma a fi formulată și față de Comisia Electorală Centrală, care conform art. 1 Cod electoral este organul de stat independent, înființat pentru realizarea politicii electorale în scopul unei bune desfășurări a

alegerilor, pentru supravegherea și controlul respectării prevederilor legale privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

Aceasta deoarece procedura de contestare a acțiunilor/inacțiunilor concurenților electorali, urmează a fi interpretate în coroborare cu prevederile Codului administrativ, întrucât Codul electoral stabilește doar dreptul concurenților electorali de a-și apăra drepturile pe cale judecătorească în instanța de contencios administrativ, însă procedura exercitării acestui drept este reglementată de prevederile Codului administrativ.

Nu pot fi reținute nici argumentele recursului precum că, competența materială sub aspect procesual de a examina litigiul dedus judecății aparține de fapt completelor specializate în materie civilă. Or, problema în cauză a fost soluționată prin încheierea irevocabilă din 26 noiembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, astfel că soluția enunțată nu mai poate fi repusă în discuție, inclusiv în cadrul procedurii de recurs. În caz contrar s-ar încălca principiul res judicata, care este unul dintre aspectele fundamentale ale supremației dreptului (cauza Brumarescu vs. România par. 61). Securitatea juridică implică respectul pentru principiul res judicata, care constituie principiul caracterului definitiv al hotărârilor judecătorești. Deci, principiul autorității de lucru judecat corespunde necesității de securitate juridică și ordine socială.

Referitor la argumentele recursului precum că, prima instanță greșit a reținut că obiectul examinării acțiunii reclamantei nu mai este actual, având în vedere că alegerile prezidențiale s-au desfășurat deja, nu pot fi reținute întru admiterea recursului, deoarece acestea depășesc limitele controlului judecătoresc, din considerent că se referă la fondul cauzei.

În continuare, Colegiul pentru a nu leza dreptul Maiei Sandu, reprezentată de avocatul Natalia Moloșag la asigurarea dreptului la un proces echitabil, a principiului transparenței și asigurării accesului efectiv la justiție, a art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, va analiza inclusiv și temeiurile invocate de reclamantă referitor la obiecțiile depuse împotriva notificării primei instanțe din 19 noiembrie 2020.

Astfel cu referire la argumentele recursului precum că indicațiile din comunicarea nominalizată depășește cadrul legal și împuternicirile instanței de judecată prevăzute de art. 219 și art. 195 Cod administrativ în coroborare cu art. 14 și 46 Cod de procedură civilă, deoarece chestiunile respective urmau a fi examinate de către instanța de judecată formată dintr-un complet compus din 3 judecători și nu de către un judecător unipersonal, acestea urmează a fi respinse.

Or, reieșind din prevederile art. 216 alin. (1) lit. d) Cod administrativ, pentru pregătirea dezbaterilor judiciare, judecătorul sau, în cazul instanței colegiale, judecătorul raportor efectuează orice alte acte de procedură necesare pentru examinarea cauzei de contencios administrativ, după posibilitate într-o singură ședință de judecată. Respectiv, pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare în cazul instanței colegiale se efectuează de judecătorul - raportor.

Totodată, neîntemeiate sunt și argumentele recursului precum că stabilirea termenilor de procedură de înlăturare a neajunsurilor cererii de chemare în

judecată urma a fi dispusă printr-un act judecătoresc sub formă de încheiere, dar nu printr-o notificare.

Într-adevăr, conform art. 195 Cod administrativ coroborat cu art. 14 alin. (1), (3) și (5) Cod de procedură civilă, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

La judecarea cauzelor civile în primă instanță, actele judiciare se emit în formă de hotărîre, încheiere și ordonanță. În formă de încheiere se emite dispoziția primei instanțe prin care nu se soluționează fondul cauzei. Dispoziția judecătorească prin care se soluționează fondul apelului și recursului se emite în formă de decizie, iar la soluționarea problemelor prin care nu se rezolvă fondul apelului și recursului, dispoziția se emite în formă de încheiere, însă această normă de drept procedural nu poate constitui drept temei pentru admiterea recursului, anularea încheierii recurate și restituirea cauzei în instanța de fond, în situația în care prevederile art. 195 Cod administrativ urmează a fi aplicate restrictiv, exclusiv când normele Codului vizat conțin deficiențe de aplicare, care nu pot fi suplinite nici de interpretarea potrivită a principiilor conținute în Cartea I, adică sensul normei enunțate este în a suplini și nu în a institui reguli noi.

Prin urmare, prima instanță corect a reținut că reprezentantul reclamantei greșit a făcut trimitere la prevederile art. 14, 46, 183-185 Cod de procedură civilă, or, la caz nu sunt întrunite temeiurile de aplicare a prevederilor Codului de procedură civilă, motiv pentru care instanța de fond corect a declarat inadmisibilă acțiunea.

Din aceste considerente, argumentul recursului precum că, încheierea primei instanțe este neîntemeiată și ilegală, nu poate fi reținut. Or, din cele relatate mai sus se constată că încheierea recurată este adoptată în conformitate cu normele de drept procedural care reglementează acțiunile instanței de fond la acea fază a procesului.

De menționat, încheierea contestată cu recurs nu constituie un impediment în exercitarea de către recurenta Maia Sandu a dreptului de liber acces la justiție, or, conform art. 207 alin. (4) Cod administrativ, declararea acțiunii ca inadmisibilă în baza temeiului specificat la art. 207 alin. (2) lit. h) Cod administrativ, nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceleiași reclamante cu aceeași acțiune.

Luând în considerație cele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție concluzionează că argumentele invocate în recurs sunt neîntemeiate, fapt pentru care recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu art. 230, 243 alin. (1) lit. b), alin. (2) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide :

Se respinge recursul depus de Maia Sandu, reprezentată de avocatul Natalia Moloșag.

Se menține încheierea din 30 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Maia Sandu împotriva lui Igor Dodon cu privire la recunoașterea ca fiind false, defăimătoare, calomnioase și denigratoare informațiile înserate în pliantul pe suport de hârtie cu caracter electoral, care prejudiciază direct onoarea, demnitatea, reputația și drepturile personale nepatrimoniale ale Maiei Sandu; recunoașterea ca fiind false, defăimătoare și denigratoare informațiile din Spotul difuzat la datele de 05, 06, 07, 08, 09 și 10 noiembrie 2020, la mai multe posturi de radiodifuzori, care prejudiciază direct onoarea, demnitatea, reputația și drepturile personale nepatrimoniale ale Maiei Sandu și obligarea pârâtului Igor Dodon de a sista imediat răspândirea informațiilor denigratoare în adresa concurentului electoral Maia Sandu cu prezentarea scuzelor publice de rigoare în acest sens.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Maria Ghervas

Victor Burduh